

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ — СОФИЯ

Годишенъ абонаментъ 65 лева предплатени. Обявления и реклами се приематъ по споразумение. Всичко, което се отнася до списанието да се изпраща до редакцията — Плѣвень.

Редакторъ. Г. К. ЧЕРВЕНКОВЪ.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1) Къмъ абонатитѣ; 2) Безгрижието ни; 3) Една опасна подложка — Мурвед. х Руп. 1202. — Проф. Н. Недѣлчевъ; 4) Виното въ семейството — Д. Г. Овчаровъ; 5) Лозарската изложба въ Варна — проф. Н. Недѣлчевъ; 6) Практически съвети: Количествени загуби, причинени отъ ферментацията — инж. хим. Н. Карамболовъ; Една нова придобивка въ винарството — Ив. Добревъ; Официалната камара за десертни грозда въ Алмерия (Испания) — И. И. Хранковъ; 7) Свободна трибуна: Да се узакони ли изкуственото подсилване на вината у насъ? — Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ; 8) Съюзни, дружествени и кооперативни; 9) Въпроси и отговори; 10) Хроника.

Къмъ абонатитѣ.

Принудени сме да издадемъ настоящата кн. 8 и 9 заедно за икономия, поради неизплащанieto на абонамента отъ около 1500 абонати, които, въпреки предупрежденията ни, че ако не желаятъ да получаватъ и заплашатъ списанието, да повърнатъ книжките, тия недобросъвестни лозари ги получаваха и се ползваха безъ да се издължатъ, като съ това ни причиниха загуби.

Разбиратъ ли тия лозари, че нанисатъ загуби на единственото лозаро-винарско списание — истинския защитникъ на лозаря — производителъ и че съ това вършатъ косвенно пакостъ на поминъка си.

При все това, списанието тая година увеличи двойно редовнитѣ си абонати, намѣра приемъ между съзнателнитѣ лозари и съ ценната подкрепа на сътрудницитѣ си ще продължи живота и ползотворната си дейность.

Насъщна нужда е за лозарството да крепнатъ Лозарския съюзъ и Лозарски прегледъ и надѣваме се, че редовнитѣ ни абонати не само ще ни подкрепатъ, а ще убедатъ близкитѣ си лозари да ни станатъ и тѣ абонати за идущата година.

Кн. 10, последната за 1928 г., ще излѣзе къмъ края на м. декемврий т. г.

Кжде ще се издава идущата година списанието, ще опредѣли IX лозарски конгресъ, който се свиква на 27 и 28 януарий 1929 год. въ София.

РЕДАКЦИЯТА.

Безгрижието ни.

Безпорно е, че лозарството е единъ голѣмъ и незамѣнимъ поминѣкъ за Българина. Отначало държавата подпомогна лозаря да засажда американски лозя и той, увлѣченъ въ разправянитѣ му голѣми печалби и днесъ засажда лозя, безъ да има изби и пазаръ за виното и гроздето. Кризата въ лозарството е явна и ежедневно расте, всички я сочатъ, но никой не взема решителни мѣрки за премахванево ѝ. Въ парламента, министерската маса, политическитѣ трибуни и маса още звани и самозвани икономисти пишатъ и говорятъ изобилно по земледѣлско-стопанскитѣ въпроси, безъ дѣломъ да се върши нѣщо съществено.

Подчертава се отъ всички, че преди всичко трѣбва да индустриализираме винарството, като създадемъ кооперативни изби, но така, както се подпомагатъ тия изби, не само нѣма да създадемъ нови, а не ще могатъ да се стабилизируютъ и съществуващитѣ. Нека се знае, че съ словеснитѣ обещания и срѣдствата на бедния и дребенъ нашъ лозаръ, изби немогатъ да се създадатъ и подържатъ. Това ще стане само съ реална подкрепа, като държавата ежегодно отдѣля отъ 100-тѣ милиона лева, които получава отъ лозарството, по 20 милиона за „фонда постройка на модерни кооперативни изби“, отъ който фондъ да дава 10—20 годишни безлихвени заеми на кооперациитѣ — сегашни и бждащи за постройки и инвентаръ. Така трѣбва да се подпомага и създава поминѣкъ на народа.

Вътрешния пазаръ, поради обедняването на масата, отъ день на день намалява, а плюсъ това и новия законопроектъ за народното здраве, който скоро ще е законъ, съ ограничителнитѣ си мѣрки ще спжне още повече консумацията на вината и ето ви ново надпроизводство на вино.

Външния пазаръ за вината е случаенъ, нестабиленъ, и безъ индустриално винарство, благоприятни търговски договори, сериозна информационна служба и пр. едва ли ще се засили до степенъ да погълне излишното вино. Държавата, респ. Министерствата на Земледѣлието и Търговията, почти сж изоставили тази стопанска дейиость.

Голѣмия шумъ около износа на десертни грозда завърши миналата година съ 500,000 кгр., а тая съ 6—700,000 кгр. изнесено грозде, което въ сравнение съ наличното, а особено съ въроятното производство следъ 2—3 години е нищо. Следъ тия масови засаждания, кризата за десертнитѣ грозда ще е катастрофална и пакоститѣ непоправими. Бълг. Държ. желѣзници иматъ само 50—60 вагони годни за превозъ на грозде и една отъ най-голѣмитѣ причини за малкия тазгодишенъ износъ е и липсата на вагони. А какво ще се прави, ако речемъ да изнесемъ поне 10 милиона кгр. грозде, нѣщо, което следъ 2—3 години ще е необходимо.

Това е положението на лозарството при словеснитѣ грижи за износа и следъ смиреното очакване на лозаря.

Господъ дано му помогне!

Така, въ мъгла и безпжтица, ще се развива и върви лозарството до като държавата не изостави това голѣмо безгрижие спрямо единъ голѣмъ народенъ поминѣкъ и до като самия лозаръ не разбере, че безъ просвѣтена и организирана борба грижи върху поминѣка си не ще види отъ никого.

На лозаря, преди всичко, се пада да полага грижи за подобренаето и защитата на лозарството.

Това безгрижие и апатия на лозаря води лозарството къмъ неизвестности и рискове и носи пакостъ преди всичко нему.

Ето защо, лозари отъ градове и села, организирайте се подпомогнете и засилете професионалната си организация *Лозарския съюзъ и масово се стечете на IX-тия Лозарски конгресъ на 27 и 28 януарий 1929 год. въ София.*

Тамъ ще посочимъ необходимитѣ и решителни мѣрки, които трѣбва да се взематъ отъ държавата, за да спасимъ лозарството и стопанитѣ му отъ явната гибелъ, която ги очаква въ скоро време.

Прочее лозари, всички на Лозарския конгресъ въ София.

Проф. Н. Недѣлчевъ.

Една опасна подложка — Мурвед. х Руп. 1202.

(Продължение отъ кн. 7).

Че 1202 не е сигурна подложка, това е известно отдавна. Проф. Ravaz въ своята книга: „Les vignes américaines“ пише: При наличността на многобройни и дълбоки повреди отъ филоксерата по коренитѣ понѣкога, трудно е да ѝ се припише голѣма устойчивостъ на филоксерата“. на друго мѣсто: „Въ Испания (северна) възобновяването на лозята винаги е претърпѣло пълень неуспѣхъ, когато сж прибѣгвали до употреблението на европейско-американски подложки“. Въ Франция подложката 1202 е почти изхвърлена отъ употребление. Това азъ изтъкнахъ въ реферата си, който четохъ на Лозарския конгресъ презъ 1926 год. и който бѣ отпечатанъ въ сп. „Лозарски прегледъ“ 1926 год., кн. 5, където е казано дословно: „подложката 1202 е на пжтъ да бжде изоставена, тъй като на много мѣста се е указала недостатъчно устойчива“. Въпрѣки тѣзи предупреждения, въпрѣки даже следъ констатиране миналата година западането на 1202 въ Чирпанскитѣ лозя и съобщението дадено отъ

менъ миналата година въ сжщото списание, 1202 продължава да се сади масово. Явно е, че лозаритѣ не се интересуватъ, не следятъ литературата, не четатъ това, което се пише за поминѣка имъ и азъ съмъ сигуренъ, че ще има лозари въ Ямболъ и Чирпанъ, които идущата пролѣтъ ще садятъ пакъ 1202! Разбира се, за всички тѣзи грѣшки ще бждатъ обвинени пакъ агрономитѣ и специалиститѣ!

Какви мѣрки трѣбва да се взематъ въ нападнатитѣ мѣстности? Нападнатитѣ лозя или ще останатъ все тъй слаби и недоходни, следователно стопанитѣ имъ ще се откажатъ да ги работятъ; или ако се случи нѣкоя дъждовна година, неблагоприятна за филлоксерата, малко ще се поправятъ, но все таки нѣма да бждатъ доходни. Западналитѣ лозя трѣбва да се замѣнятъ съ лозя, присадени върху чисти американски видове и хибриди: Порталисъ, 101—14, 106—8, 420^A, Рупестрисъ Дю Ло (Монтикола), Телеки и др. Да се изключатъ франко-американскитѣ: 1202, Ар. х Р. Г. № 1, даже 41-b, макаръ че последната се смѣта напълно издръжлива, за по-сигурно, като лоза съ европейска кръвъ, да не се сади въ силно филлоксерни почви. Мурв. х Руп. 1202 Ар. х. Р. Г. № 1 да се садятъ въ краенъ случаи само въ наноснитѣ, дълбоки, влажни почви, предпочитателно пѣськливи, ноне и въ плитки почви или глинести попукливи, макаръ че въ лозарскитѣ ржководства се препоръчва за глинести почви.

Да се даде предимство на Монтиколата, една отлична подложка, която не е достатѣчно оценена отъ нашитѣ лозари и агрономи.

Западналитѣ лозя могатъ да се възстановятъ чрезъ инжектиране съ сѣро-въглеродъ (CS_2). Борбата трѣбва да се води всѣка година, до като лозето навърши 7—8 год., за да бждатъ лозитѣ въ състояние да устояватъ сами на филлоксерата. Правятъ се на три пѣти презъ годината инъекции въ почвата: преди покарването, презъ м. юлий и следъ гроздобера, като се разходва срѣдно 15 кг. сѣро-въглеродъ на декаръ годишно (400—500 лв. разходъ). Друго срѣдство е неводняването, тамъ кждето презъ есенъта има вода въ изобилие.

И така, за избѣгване въ бждаще сегашнитѣ грѣшки съ употрѣблението на 1202, които докараха до разорение множество лозари въ Ямболъ и Чирпанъ, нека лозаритѣ си взематъ бележка отъ настоящата статия и да не се ржководятъ отъ принципа „щомъ комшията сади 1202 и азъ ще направя сжщото“, а да се вслушватъ малко и въ съветитѣ на специалиститѣ.

(Край),

Виното, взето умѣрено, е лѣкъ за душата и тѣлото.

Волтеръ.

Д. Г. Овчаровъ.

Виното въ семейството.

И въ езическата и въ християнската ера виждаме виното, да е постояненъ и любимъ съпътникъ въ семействата на хората. По върхове и лѣсове сж се устройвали блѣскави тържества въ неговата честъ отъ старитѣ народи; въ най-сублимнитѣ моменти отъ живота на съвременния човѣкъ виното продължава да пѣе победната си пѣсень. То кани не къмъ разрушение и смъртъ, а къмъ радостъ, къмъ любовъ, къмъ животъ.

Нашата България, благодарение умѣрения си климатъ и множеството си присечни склонове, отъ най стари времена е била люлка на лозовата култура и арена на буйни и безгрижни празненства въ честъ на винения богъ. Варна и крайбрѣжието ѝ сж посочвани въ свѣтовната литература като класически мѣста на винената лоза; въ Тракия богътъ на виното Дионисий—Бахусъ, съ завистъ е билъ соченъ отъ боговетъ на Олимпа. Нито единъ отъ тия богове не е спечелвалъ толкота лаври, колкото безгрижния и снаженъ любимецъ на нимфитѣ.

Въ нашата страна лозарството, като поминѣкъ, поглѣща единъ капиталъ отъ около *осемъ милиарда лева*, изразени въ близо единъ милионъ декара лозови насаждения. Въ тия насаждения и въ винарската ни индустрия сж погълнати работнитѣ ржце на ¹/₅ отъ цѣлото ни население, което чака препитанието си изключително почти отъ лозята. И иначе не можеше да се обясни бѣсния почти, устремъ къмъ бързо възобновление на загиналитѣ отъ филоксерата лозя. Плъвенъ, Видинъ. Сливенъ, Станимъка, Сухиндолъ, Лѣсковецъ, много отъ Пазарджишкитѣ села, Карнобатския алчакъ Перушица, Брѣстовица и др. било поради особенитѣ си топографични и почвени условия, било поради вѣковна традиция, само въ лозовата култура сж виждали единствения си почти поминѣкъ. И благодарение на тоя непрекъснатъ устремъ, въ продължение само на 4 десетолѣтия, въ страната се възобновила току речи всичкитѣ унищожени лозя и производството ни въ вино, надмина това отъ преди появата на филоксерата.

Това вино, презъ последното десетолѣтие, създава особени грижи на лозарското съсловие и на държавата, поради обстоятелството, че половината отъ него особено въ години на плодородие, едва се консумира въ страната, а надеждитѣ за износа му, отъ день на день ставатъ все по илюзорни. И, действително, какъ може да се разчита на единъ по значителенъ износъ, при обстоятелството, че производствената цена на виното въ западнитѣ винарски държави е несравнено по низка, а митата върху нашитѣ вина, въ държавитѣ вносителки сж тѣй високи?

Консумацията на виненото ни производство вътре въ страната пакъ трѣбва да си остане единствения начинъ за пласирането му. Та нима преди появата на филоксерата не се изпиваше въ насъ, всичкото произведено вино, което, въ дадени години, не бѣше по малко отъ сегашното? Изпиваше се не само, но се вкарваха маса италиянски и французски вина, въпреки това, че населението ни тогава бѣше несравнено по-малко. Е добръ, нека се върнемъ къмъ тия блажени времена, когато виното бѣше една необходимостъ въ всѣко българско семейство; тогава се изпиваше двойно повече отъ това чудотворно питие, безъ да се опитваха, отъ кждето и да е, да ни сочатъ като впиянченъ народъ. Не само това; днесъ моралисти и сектанти изъ безчетни капища, се позоваватъ на тия именно времена, за да подчертаятъ, че въ послѣднѣо време алкохолизамътъ е пустналъ дълбоки корени всрѣдъ народа ни.

И тѣ сж съвършено прави, въ дадената смисълъ. Тогава всички членове отъ семейството пияха своята доза вино на трапезата, безъ да сж чувствували нужда да злоупотребаватъ съ него. Семейството, само по себе си е едно огнище на нравственъ животъ; въ него липсватъ елементитѣ за прекаляване злоупотреба и буйства. Кръчмитѣ, въ противовѣстъ, поради купъ особености, създаватъ обстановка за изкушения, главно за слабитѣ, безъ воля и безъ етични заложби екземпляри. И тукъ е взела на загатката; виното, което чака да бжде изпито отъ милионния народъ върху тихитѣ — и мили семейни трапези и въ дози почти апетечни, е консумирано, безъ мяра, и безъ свѣнь отъ малкъ брой пронносирани пиячи, съ явна вреда за здравето и семейния имъ балансъ — независимо отъ неминуемитѣ фатални послѣдствия отъ общъ социаленъ характеръ.

За да се види какво количество вино се консумира въ насъ и другаде, посочвамъ тия автентични и на мнозина известни цифри: на всѣки български гражданинъ се пада срѣдно дневно по гр. 50; на италиянския, дневно по гр. 220 и на французкия дневно по 330 гр. А достатъчно е въ насъ да се пие срѣдно само по 100 гр. на човѣкъ, за да не ни стигне цѣлото ни годишно винено производство. И съ тоя сравнително восокъ, коефициентъ на срѣдня дневна консумация, и Франция и Италия си иматъ своитѣ гиганти въ областта и на науката, и на изкуството и въ военното поприще. Но азъ бихъ искалъ, по скоро да се позова на единъ другъ елементъ, отъ решающе значение, за величие на отдѣлнитѣ народи — на демографичния елементъ. Приръста, а главно раждаемостта въ отдѣлни народи и области, чертаятъ пжтя на тѣхното обновление и бждаше. Не напразно държавникътъ на волята и дѣлата *Мусолини*, въ една статия, публикувана миналия мѣсецъ, се провиква: „въ числеността е силата“. — И Италия, въ това отношение, неза-

висимо че е винарска страна отъ първа величина и втора по консумация на вино — бие рекордъ между западнитѣ държави. Тя има една раждаемостъ (живородени) 27, 31.8 и 30.5 на хиляда за годинитѣ 1927, 1920 и 1915, когато Швейцария, напр., сочена като страна на безалкохолнитѣ производства и съ слабо застъпено винено производство — достига до раждаемостъ 18‰. Нека си послужимъ и съ демографически данни изъ нашата кжща. *Пазарджишката* околия, която по лозови насаждения *има първенство* и кждѣто виното е на почетъ почти въ всѣко семейство изъ лозарскитѣ центрове, има естественъ годишенъ приръстъ на населението си за десетогодишния периодъ 1907—1912 и 1819—1922 год. 21.3‰, когато срѣдния годишенъ приръстъ за цѣлата страна и за сжщия периодъ е 19‰. Ако пъкъ се спремъ на *раждаемостта (живородени)* въ нѣкои изключително лозарски селища, ще се натъкнемъ на следната многозначуща картина: Срѣдната годишна раждаемостъ, за цѣлата страна, и за тригодишния периодъ 1918 — 1920 е 21.3‰, когато за сжщото време, срѣдната раждаемостъ въ четиритѣ лозарски общини на Карнобатския балканъ (Сунгуларе, Фердинаново, Куруджиево и Комарево) е 37.5‰; въ Гушанци, (Берковско) изключително лозарско селище — 37‰; въ Перущица (Пловдивско) — 40‰, а въ петѣхъ отъ най-лозарскитѣ общини на Пазарджишка околия (Калугерово, Бошуля, Згарлий, Кара-бунаръ и Кара-мусалъ) тая раждаемостъ стига до крайно завидната цифра 42‰.

Вредъ, гдето лозарството е силно застъпено като народенъ поминъкъ, което значи, вредъ гдето виното се пие редовно, отъ всички семейства, като незапрещавана и непринудена, свободна дажба алкохолизма е въ отстъпление; тамъ трѣзвеността шедствува, съ всички благотворни социални послѣдствия, на първо мѣсто съ увеличения, постояненъ и сигуренъ приръстъ на населението.

Не съ създаването на душевни евнуси, които крять собственитѣ си слабости, подъ разни догми и изъ разни капища, съ лозунга здрави, волеви, силни борци, които за да побѣдятъ изкушенията, нѣматъ нужда отъ догми, заклинания и заричания -- ще заздравимъ народа си и ще го отправимъ въ пжтя на неговото благополучие. Догмитѣ заклинанията, заричането, сж биле винаги признаци на отстъпление; не, на истинско поражение!

Нека и държава и кооперации — производителни и потрѣбителни — направятъ всичко, за да дадатъ здраво и евтино вино за цѣлия народъ; това е залогътъ за желаната му трезвеностъ.

Чрѣзъ виното къмъ трезвеностъ!

Б. Р. (Взета отъ „Домъ и свѣтъ“).

Проф. Н. Недѣлчевъ.

Лозарската изложба въ Варна.

На 23, 24 и 25 септемврий т. г. въ гр. Варна съ състоя мѣстна лозарска изложба, която по своята организация и успѣхъ бѣ една отъ най-добритѣ изложби, които сж ставали въ България.

Тази изложба бѣ устроена отъ Варненската градска община, въ лицето на г. кмета и добрия ѝ успѣхъ се дължи до голѣма степенъ на енергичния управител на общинския лозовъ разсадникъ, г. П. Антоновъ. Целта на изложбата е посочена въ правилника, издаденъ по този случай, кждѣто четемъ: а) да се констатира състоянието на лозарството и винарството въ гр. Варна; б) да се подчертае правилната насока въ развитието на тѣзи отрасли; в) да се запознаятъ интересующитѣ се съ новоститѣ и литературата въ областта на лозарството и винарството и д) да се насърдчатъ отличитѣ се производители въ това отношение.

Самитѣ мотиви на изложбата сж, главно да се заинтересува работното варненско гражданство отъ този отраслъ — лозарството, да му се посочи правилната насока, която то трѣбва да следва за да си създаде единъ сигуренъ постояненъ поминѣкъ.

Въ изложбата можеха да участвуватъ изложители отъ цѣла България, обаче наградитѣ бѣха запазени за изложители отъ гр. Варна. Допуснаха се да бждатъ изложени грозда — винени и десертни, вина, ракии, спиртни напитки, гладѣкъ и облагороденъ лозовъ материалъ, различни химикали и препарати, които намиратъ приложение въ лозарството и винарството, машини и уреди сжщо за лозарството и винарството и др. подобни.

Всички грозда и други предмети бѣха изложени въ юнашкия салонъ, който за целта бѣ специално декориранъ отъ художникъ. Въ срѣдата на салона бѣха наредени на две маси кошничкитѣ съ грозде, а отъ дветѣ страни въ павилионъ лози, машини, препарати и др.

На 22 IX следъ пладне журито по раздаване на наградитѣ се събра за да опредѣли кои лица заслужаватъ да бждатъ наградени. Съставътъ на журито бѣ следния: пом. кмета Димитровъ, директора на земеделѣлската катедра Поповъ, управителя на общинския разсадникъ П. Антоновъ, агронома на постоянната комисия Балтаджиевъ, представителъ на варненскитѣ лозари Бадудевъ, представителъ на винаритѣ Ив. Русалиевъ, на пепиниериститѣ К. Панайотовъ и на кооперация „Димятъ“ Н. Грошевъ.

На 21 септемврий, въ 10 часа стана тържественото откриване на изложбата.

Изложбата бѣ открита въ продължение на три дни 23, 24 и 25 септемврий и презъ всичкото време бѣ масово посѣщавана отъ граждани и отъ околното селско население.

На 23 сжщия месецъ следъ пладне се състоя конференция, на която присжтствуваха около 150 души варненски лозари. На тази конференция пишуция тия редове чете рефератъ на тема: „Състоянието на лозарството въ гр. Варна и мѣрки за неговото подобрене“.

Рефератътъ въ резюме съдържаше следнитѣ по сжществени мисли. Варна е единъ отъ най-старитѣ лозарски центрове въ България. Въ миналото той е притежавалъ 32,000 декаре лозя, отъ които сж се получавали много добри червени и бѣли вина. Особно били прочути димятовитѣ вина. Следъ филоксерата възобновяването е отивало много бавно, Градското население се е отдавало на други професии, търговия и пр. и лозарството е останало на заденъ планъ. Днесъ Варна има всичко 8,100 декара лозя, болшинството дребни притежания, разпредѣдени между 2,162 семейства. Презъ 1927 година измѣреното вино въ града е било 1,134,332 литри и ракия около 35,000 литри.

За възобновяване на лозята е спомогналъ твърде много общинскитѣ лозовъ разсадникъ, който произвежда гладъкъ лозовъ материалъ. Напоследъкъ и кооперация „Димятъ“ работи за въздигане на лозарството и винарството въ гр. Варна.

Както е известно, следъ европейската война Варна останала безъ хинтерландъ, вследствие на което значението ѝ като търговски и пристанищенъ градъ намалява значително.

По настоящемъ Варна страда отъ безработица. Голѣма частъ отъ населението ѝ е безъ сигуренъ и постояненъ поминъкъ. За това именно население трѣбва да се потърси поминъкъ. Такъвъ би се намѣрилъ въ лозарството, което тукъ има добри условия да напредне, както е било въ миналото.

На изложбата бѣха изнесени много добри десертни сортове, като се почне отъ Чаушъ и се свърши съ Фочата и Рибия мехуръ. Това показва, че въ Варна ще виреятъ добре както винени, така и десертни грозда. Референчика препоръча да се прокаратъ следнитѣ мѣроприятия:

1) Да се въведатъ много ранни десертни грозда, които да сж готови за курортния сезонъ, когато Варна се посещава отъ 30,000 курортисти. Такива сж за препоръчване: Перлъ де Ксаба и Жуаненъ.

2) Да се засили производството на Афузъ Али, Резекиитъ и Хамбургския мискетъ, които заедно съ Диията да се изнасятъ въ чужбина.

3) За стабилизиране на винарството и за неговото модернизирание Варненската община да вземе грижата да по-

строи една удобна, голѣма изба, съ вмѣстимостъ 500,000 литра и тази изба да даде на използване на мѣстната винарска кооперация.

Винарската лозарска изложба, общо взето, бѣ сполучливо организирана и уредена съ вкусъ. Тя раздвижи мѣстнитѣ лозари, заинтересува доста общественици и състоялата се конференция начерта пѣтя, който трѣбва да се следва, за да се постигнатъ реални резултати. За съжаление, такива изложби и конференции много рѣдко се устройватъ, а отъ голѣмо значение е да се събиратъ лозаритѣ и да си размѣнятъ мисли върху положението и това, което предстои да се направи.

Изложбата бѣше посѣтена и отъ официални Ромѣнски гости, които проявиха голѣмъ интересъ.

Въ изложбата взеха участие 146 лица и сдружения отъ които:

- 92 сж изложили грозде (324 кошнички).
- 15 „ „ вино и ракия (52 вида).
- 11 „ „ облагородени вкоренени лози.
- 5 „ „ гладъкъ материалъ.
- 2 опаковка на грозде,
- 3 винарски сждове.

8 винарски машини, препарати противъ болеститѣ на лозата и др. растения, специалитети за бистрене на вина, за съхранение на вината и пр.

Евксеноградскитѣ лозя участвуваха съ специаленъ павилионъ, където бѣха изложени различни сортове грозда, вина и пр. Тѣ бѣха класирани вѣнъ отъ конкурса и не участвуваха въ премиитѣ.

Наградитѣ сж парични: първата 1000 лв., втората 500 лв. и третата 300 лева.

Български лозари, гответе се за IX-ия Лозарски конгресъ на 27 и 28 януарий 1929 г. въ София.

Изплатете си членския вносъ на мѣстното лозарско дружество

ПРАКТИЧЕСКИ СЪВЕТИ И НОВОСТИ.

Инж. хим. Н. Карамболовъ.

Количествени загуби, причинени отъ ферментацията.

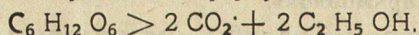
(Продължение отъ кн. 7).

Следващата схема удава грубо състава и по главните промени при ферментацията (Б. Р. Тия редове и самата схема да се четатъ следъ 24-тия редъ, стр. 164, кн. 7).

СХЕМА

№ по редъ	Съставни части	Въ 100 части м.жсть	Промѣни на съст. части		Въ 100 части здраво вино	При бѣлитъ вина при черв. вина
			Презъ ферментацията	Презъ отлежаването		
1	Вода	65—80	—	—	80—94	
2	Захаръ { декстроза певулоза	5. 0—150 5. 0—150	Изчезватъ въ голѣмата си частъ или напълно	Изчезва напълно или до следа	0. —0. 2	
3	Своб. { винена	0. 0—0.3	—	Намалѣва	0. —0.25	
	Орг. { ябълчна	0. 1—1.2	—	” —	0. —0.15	
	Кис. { оцетна	—	Образува се	Увеличава се	0.06—0.15	
	млъчна	—	” ”	” ”	0.02—0. 1	
4	Виненъ камъкъ	0. 4—0.8	Намалѣва	” ”	0. 1—0. 3	
5	Алкохолъ (етиловъ)	—	Образува се	Очисти отлежава и се оксидира	5. 0—15	
6	Глицеринъ	—	Образува се	Увеличава се	0. 4—0. 7	
7	Танинъ	0.02—0.1	Намалѣва и увел.	Намалѣва	0 5	
8	Пектинови вещества и гуми	0. 3—1.0	Утайватъ се	” ”	0—малко	
9	Азотни съедин. отговарящи на азотъ	0.02—0.15	Намалѣватъ	Намалѣватъ	0.008—0.080	
10	Букетни етер. масла. Съедин. естери.	следи	Образува се	Образува се	следи малко	
11	Инозитъ	следи	—	—	следи	
12	Мазнини	следи	Повишаватъ	Намалѣватъ	0.005—0.010	
13	Минерални вещества.	0. 2—0.5	Намалѣватъ	” ”	0. 1—0. 3	
14	Багрилни материи	следи	Увеличаватъ при черв. вина и роз. вина	Слабо намал.	малко	Въ зависимостъ отъ сортотетъ

Макаръ че непълно, но най-прѣгледно механизма на главната промѣна се изразява съ формулата на Gay Lusac :

Но на тая реакция попадатъ само 95 части отъ гр. захаръ. Отъ останалитѣ 5 части захаръ, около 4 такива се превръщатъ въ глицеринъ и янтарна киселина и приблизително една часть се изразходва за размножение и храна на ферментитѣ. Цифрено споредъ Пастьоръ 100 гр. гроздова захаръ дава въ грамове:

алкохолъ 48·4 или 61 см³ при 15° С.

вжгледвуокисъ 46 6

глицеринъ 3·2

янтарна кисел. 0·6

ферм. клетки (целулоза и др.) 1·2

100·00

Нуждно е обаче, да се подчертае, че тия числа се отнасятъ за чиста ферментация каквато само въ лабораторията може да се произведе, но не и въ практиката. Въ практиката рандемана на алкохола е обикновено подъ посочения максимумъ и то толкова по-малкъ колкото владеющата въ ферментационната каца температура е по-висока. И докато теоритичния рандеманъ на алкохола е 48·4 гр. или 61 см.³ при 15° С за 100 грама гроздова захаръ, то въ практиката не получаваме никога повече отъ 47% а най-често между 42 и 45% теглови или 52—56 см.³ при 45° С алкохолъ. Но интересни за случая сж не намаленията на алкохолния рендеманъ вследствие превръщането му въ летливи киселини подъ действието на болестнитѣ микроби при високитѣ температури или при абнормаленъ съставъ на мжстъта, а ония загуби които сж причинени отъ изпарение или провѣтриването, отъ високата температура отъ отвлчането чрезъ отдѣлящия се вжгледвуокисъ и отъ самитѣ ферменти. Тия количествени загуби при ниски температури сж незначителни, но тѣ се значително увеличаватъ съ повишение на температурата. Това се дължи на високото напрѣжение на алкохолнитѣ пари, което при :

20°С е 44·5 м. м. жив.

30°С е 88·5 м. м. жив.

40°С е 134 м. м. жив.

Отъ току що изложеното се вижда, че загубитѣ на алкохолъ могатъ да достигнатъ дори до 5 теглови процента алкохолъ или конкретно при 20% захарностъ на една мжстъ образувашщото се вино може да обеднее дори съ 1% тегловъ алкохолъ. Това е вече една чувствителна загуба причинена отъ ферментацията особно като се знае, че единъ тегловъ процентъ алкохолъ се получава приблизително практически отъ 2·2 гр. грозд. захаръ чиито изчезване отива на халостъ.

Но не тукъ лежи центъра на интересувания ни въпросъ. Главната теглова загуба при ферментацията произлиза най-вече отъ *отлитанешо* на значителнитѣ количества вжгледвуокисъ, отдѣлящъ се при дислокацията на захарнитѣ молекули, Отъ го-

реудадената споредъ елементарна формула на Gay Lusac се вижда, че почти половината отъ гроздовата захаръ при алкохолното врѣне се пресбръща въ вжгледвуокисъ. Отдѣлящия се вжгледвуокисъ въ голѣмата си частъ отлита. Съвършено незначителнитѣ количества вжгледвуокисъ които оставатъ разтворени въ младото вино не трѣбва да се взематъ подъ внимание.

Отъ опитъ се знае, че единъ обемъ вода поглѣща при 0° и 760 м. м барометрично налѣгане 1 7967 обема вжгледвуокисъ. Съ покачване на температурата и съ намаление атмосферното налѣгане поглѣщането намалява.

Така споредъ Bunsen при 1 атмосферно налѣгане :

1 обемъ вода поглѣща при 0°С—	1.72 обема CO ₂
„ 10°С—	1.18 обема CO ₂
„ 15°С—	1.00 обема CO ₂
„ 20°С—	0.90 обема CO ₂

Абсорбчната способностъ на алкохола къмъ вжгледвуокиса е по-голѣма отъ тая на водата. Така напр. пр баром. налѣгане 1 атм. единъ обемъ алкохолъ поглѣща при 0°С—4.33 обема CO₂
 „ 10°С—3.05 обема CO₂
 „ 20°С—3.00 обема CO₂

Оттукъ става ясно какво алкохолическитѣ течности, каквато е и виното, абсорбиратъ повече вжгледвуокисъ отколкото обикновената вода. Относителното тегло на вжгледвуокиса е при 15° С — 1.529. Но като се има предвидъ, че обикновено ферментацията на гроздовата се извършва при много по-високи температури (25—35 дажи и при 40° С) и че съ прекратяване на бурната ферментация изтачане и прѣтакане на вината при които голѣмата частъ отъ поглѣнатия вжгледвуокисъ отлита, то става явно че останалия разтворенъ въ младото вино вжгледвуокисъ не трѣбва да се взема подъ внимание при изчисление тегловата загуба. Спокойно можемъ да смѣтаме у добре отферментиралитѣ вина за отлетѣло целостното количество отдѣленъ вжгледвуокисъ. Отъ друга страна като се вземе подъ внимание въ практиката нѣмаме никога идеално чиста ферментация. Обикновено тя е съпроводена съ причиненитѣ отъ присѣтстващитѣ болестни микроби начални болестни разложение при които резултиратъ нови дози вжгледвуокисъ. Въ резултатъ целостното количество отдѣлящъ се вжгледвуокисъ въ практиката надвишава 47 даже и 50% грама захаръ.

За размѣра на загубитѣ влияятъ прѣко или косвено още редица други причини. Между тѣхъ първо мѣсто държи пакъ високата температурата. При повишение на тая последната твърдитѣ гроздови части като чепки, семена, ципи преотстѣпватъ на виното по-голѣми дози отъ тѣхнитѣ разтворими материи. При понижение на температурата едни отъ тия материи оставатъ разтворени, други се утайватъ. Така напр. калиевия битартаратъ при по-висока температура на ферментацията се разтваря въ по-голѣмо количество. Но при охлаждане на вината настѣпва утайване докато

достигне граничния пунктъ диктуванъ отъ алкохолното съдържание и вледющата температура. За потвърждение: две вина съ различенъ алкохоленъ градусъ съдържатъ разтворимостъ на калиевия битартаратъ въ 1 литъръ вино

при температура	при 10°/о алкохолъ	при 15°/о алкохолъ
15°С	2·49	1·75
20°С	2·84	1·87
25°С	3·10	2·15
30°С	4·08	2·70
40°С	5·95	4 00

Оттукъ се вижда, че охлаждаването на преферментиралото младо вино води къмъ намаление на сухия екстрактъ вследствие причиненото утайване.

Отъ образувалия се въ виното алкохолъ, отъ разтворения въ ферментиращата течность танинъ, при провѣтряването белтъчнитѣ и пектинови материи се пресичатъ като отгѣхъ въ виното оставатъ само следи. Това се вижда и отъ първата схематична таблица. Пектиновитѣ вещества участватъ въ гроздовата мжстъ съ дози отъ 0·3°/о до 1·0°/о, въ изключителни случаи превишаватъ далеко тия граници, а белтъчнитѣ материи съ дози отъ 0·13°/о до 1°/о. Тия количества повече въ готовото младо вино намираме въ незначителни количества. Следъ прекратяване бурната ферментация настѣпва утайване на механическитѣ нечистотии и примѣси къмъ мжстѣта, като прахъ, калъ и др. внесени въ мжстѣта чрезъ гроздето или при гроздобернитѣ манипулации. Количеството на тия примѣси е различно, цифритѣ сж много относителни, но не сж редки случаитѣ когато тия примѣси прѣвишаватъ единъ и повече проценти.

Голѣми теглови загуби наставатъ и отъ изпаренията на водата въ мжстѣта при по-високитѣ температури, при провѣтряване, отъ отвлчание съ отдѣляция се вгледвуокисъ, отъ пропиване и напояване на дървото на ферментационитѣ каци, отъ проливки и т. н. Когато температурата на вренето е по висока толкова изпарението на вода отъ мжстѣта е по-голѣмо, защото напрежението на воднитѣ пари е или 1 атм. нал. и при

10°С—	9·1 м. м. живакъ
20°С—	17·1 м. м. живакъ
30°С—	31·5 м. м. живакъ
40°С—	54·9 м. м. живакъ

Да се даде обаче, възъ основа на гореизложенето една формула съ която да се изчисляватъ тегловитѣ загуби при ферментацията е невъзможно. Една ориентачна формула би трѣбвало да взема подъ внимание 1) срѣдната процентность на мжстъ въ гроздето; 2) срѣдния захаренъ процентъ на мжстѣта; 3) количеството грозде 4) бежнитѣ загубни проценти на вгледвуокисъ споредъ gay Lusac-овата формула и т. н. като се държи смѣтка и 5) за изпаренията на вода, алкохолъ, прѣсичането на белтъч-

ни и пектинови и др. материи на мжстѣта и т. н. Работа прѣста на пръвѣ погледѣ, е тежка за провеждане въ практиката. Намирането на средната процентност на мжстѣ въ гроздето носено въ една кооперация е сложна и тежка процедура. Налучването на процентността на мжстѣта не може да взема участие въ една формула на прецизностъ. Накрай давамъ таблица за „загубитѣ причинени отъ ферментацията въ кооперация „Шевка“ презъ реколтитѣ 1924—1927 год за илюстрация какъ и въ какъвъ размѣръ тия загуби се явяватъ въ голѣмата практика.

Реколтна година	Внесено грозде въ кгр	Получено вино въ litri	Получени пращини въ кгр.	Калѣ въ кгр.	Фира въ кгр.	Срѣдно $\frac{0}{100}$ на захарностъ въ мжстѣта	Рандемънъ вино на 100 кгр. грозде	$\frac{0}{100}$ на пращинии калѣ	$\frac{0}{100}$ фирата	Забележка
1924	508,217	311,721	126,117	9831	60,488	19.50 $\frac{0}{100}$	63.29 $\frac{0}{100}$	24.81	11.9	
1925	697,476	429,000	177,585	5893	84,998	18.50 $\frac{0}{100}$	61.35 $\frac{0}{100}$	25.46	12.19	
1926	631,419	396,652	143,	440	92,317	21.20 $\frac{0}{100}$	62.7.0 $\frac{0}{100}$	22.66	14.62	
1927	458,320	267,400	136,	000	54,543	22.10 $\frac{0}{100}$	58.34 $\frac{0}{100}$	29.97	11.67	Сушава година слабъ процентъ на мжстѣ

Забележка: срѣдния $\frac{0}{100}$ на захарностъ е установенъ съ вземане и нзмѣрване на 3 проби мжстѣ отъ всѣки корабъ: една отъ самотока, втора и трета по срѣдата следъ отжпкване на гроздето. Множимитѣ на гроздето въ кгр. на всѣки корабъ съ срѣдния захаренъ $\frac{0}{100}$ на съответното грозде сумирани и раздѣлено на общото число кгр. грозде ни дава срѣдния захаренъ процентъ на внесеното грозде.

Отъ гореизложената таблица се вижда, че за южна България загубата причинена отъ ферментацията ще бжде около 13 $\frac{0}{100}$ на 100 кгр. грозде.

Ив. Добревъ.

Една нова придобивка въ винарството.

(Продължеиое отъ кн. 7).

Констатирано е, въ подобни вина, че една доза отъ 0.169 гр. калиевъ фероцианидъ прибавено на литъръ вино е достатъчно да отнѣме всичкото желѣзо на виното. Въ форма на калиевъ фероцианидъ нѣма опасностъ. Свободната *цианова киселина*, която може да се образува отъ действието на киселината на виното върху каливия фороцианидъ, ако той би билъ употребенъ

въ повечето отколкото трѣбва, е отровна, но тя въ този случай би се проявила много малко, тъй като е констатирано, че киселината на виното изразена въ сярна киселина, действува много по-слабо, отколкото ако въ виното имаше същата но-фактически сярна.

При подобни малки количества на калиевъ фероцианидъ, въ виното не може да се отдѣли цианива киселина, дори ако се действа съ загрѣване, когато се употреби по-голяма доза, ще каже нѣкой, може да се яви опасностъ? Въ действителностъ, ако се употреби една двойна доза отъ тази, която е необходима за премахването на желѣзото напр. 0.336 гр., като се изпие единъ литъръ вино, то ще се погълне 0.54 mgr. цианова киселина отъ това нѣма опасностъ. Това е равносилно, когато се изпие една чаша киршъ, който съдържа двойно и тройно повече цианова киселина.

Но същевременно да се отбелѣжи, че когато едно вино е лѣкувано съ много голѣма доза, то само показва опасността. Въ едно вино, което има 6 пкти повече поставенъ цианатъ, отколкото трѣбва, то се констатира една синя отайка отъ Fe Cy^6 (Fe k^2) въ дъното на бутилката следъ 3 дни. Въ тази, която е било два пкти повече, отколкото се забелязва следъ 5—6 дни. Тази отайка ще бжде като показателъ за опасността, но въ втория случай пакъ не е опасно, (при два пкти по-голяма доза).

Ще ли се яви въ насъ това, за практиката необходимо мисля, че това не ще бжде. До сега и въ Франция сж минавали безъ тази практика. Подобни вина могатъ да се избистратъ чрезъ силно провѣтряване, което предизвиква едно потъмняване и въ последствие ще се избистрятъ. следъ това ще се примесатъ съ вина бѣдни на желѣзо, така, пакъ ще се постигне краенъ резултатъ. А у насъ въ рѣдки години вината биватъ мжтни, но тѣхната мжтнота се дължи като на декстранъ и др. материй, който се отдѣлятъ отъ криптогамически и др. болести и чрезъ умѣло филтриране могатъ да се отстранатъ. При това въ насъ, понеже по-добре узрѣва гроздето, бѣлтѣчнитѣ вещества ставатъ по неразтворими, следователно, ще имаме по-бистро вино. Въ всѣки случай, ако дойде въпроса, че нашата бистрота на виното бжде една пречка, тогава това ще може да се практикува за виното предназначено за износъ.

(Край).

Заето отъ сп. „Енофилъ“.

Лозарьо, получавай, плащай, чети и проагитирай списание „Лозарски прегледъ“ единствения защитникъ на лозарството.

И. И. Хранковъ.

Официалната камара за десертни грозда въ Алмерия (Испания).

Втора година е отъ какъ у насъ се говори и пише за производство и износъ на десертни грозда. Както и при други случаи и по други въпроси тъй и по този мнозина — знаещи и незнаещи, пишатъ, говорятъ и даватъ съвети и указания. а заинтересованитъ се виждатъ въ недоумение и затруднение, не знаейки кое да възприематъ и какъ да действуватъ.

Предъ видъ на това може би не е безинтересно да преладемъ на нашитъ лозари долуизложеното относно „Камарата за десертни грозда въ провинцията Алмерия“ (Испания). Тази провинция е една отъ най-важнитъ въ Испания съ производството си и износа на десертни грозда въ голъми количества въ чуждитъ страни.

Съ създаването на тази камара съ Кралски декретъ отъ 16 юний 1924 год., правителството е дало забележителенъ тласкъ на производството и търговията съ десертни грозда въ провинцията.

Сжествената роля на тази Камара се състои въ следното:

1; Да опредѣля въ началото на всъки плодоносенъ периодъ въроятното производство на провинцията;

2. Да събира възможно най-точни сведения за чуждестранното производство и за свѣтовнитъ пазари;

3. Да разпредѣля възъ основа на тѣзи сведения, износа на гроздата съобразно нуждитъ на консумативнитъ центрове за да запази задоволителни цени;

4. Да забранява по абсолютенъ начинъ износа на повредени и негодни продукти;

5. Да организира жива и постоянна пропаганда съ реклами по вестницитъ, илюстровани обявления и др. съ цель да задържане пазаритъ и създаване нови такива;

6. Да дава на производителитъ всички необходими съвети и указания относно всички работи по културата на лозата, борбата противъ паразититъ и болеститъ и и пр.;

7. Да възстанови, при съдействието на държавнитъ власти, сношенията съ Америка, сключването на търговски договори съ чужди страни и др.

Между организационнитъ подробности заслужаватъ особено отбелязване следнитъ, които ги намираме въ френското списание „Прогре агриколъ и витиколъ“.

Камарата, бидейки официаленъ институтъ, както е казано по-горе, има районъ на действие цѣлата провинция, а сжщо върху гроздата отъ други райони товарени за износъ въ провинцията на Алмерия.

Изпълнителниятъ комитетъ има право да отваря съмнителнитъ бурета съдържащи гроздата за износъ, кждето и да било и кждето и да е, за да види дали не съдържатъ негодни за проданъ продукти.

Камарата разпредѣля и бди върху товаренето на праткитъ; държи точна статистина на праткитъ по параходъ и по мѣсто-назначение; държи постоянни сношения съ търговскитъ Испански камари, консули, комисионери и други учреждения и лица въ по-важнитъ чужди консумативни центрове, отъ които би получила всички необходими сведения за важността на центроевътъ и тѣхнитъ нужди и пр.; тѣзи пкъ сведения ѝ служатъ да разпредѣля и отправя правилно праткитъ си и въобще да върши всичко съобразно изискванията на всѣки центръ.

Доходите на Камарата произтичатъ отъ собственитъ ѝ имоти и помощитъ отъ държавата, отъ разни сдружения и отъ частни лица, отъ такса събирана отъ всѣка износна гроздова пратка и др

Както се вижда отъ горното кратко изложение, задачитъ за разрешение и целитъ за постигане отъ Камарата сж много, обширни сж и свързани съ всевъзможни пречки и мжнотии. Досегашнитъ, обаче, изгледи сочатъ че тя, въпрѣки всичко, ще успѣе въ голѣмото си дѣло.

Къмъ горнитъ сведения въ казаното списание намираме още и следнитъ, които, мислимъ ние, сж не по-малко ценни и интересни за нашитъ лозари:

„Италия и Испания търсятъ да увеличатъ производството си на десертнитъ грозда и да разширятъ износа имъ. Тѣй като тѣхнитъ грозда конкуриратъ сериозно нашитъ (френскитъ) на голѣмитъ европейски пазари, ние трѣбва да направимъ всичко за да осигуримъ на отличнитъ си продукти, на които качеството е ценно въ всичкитъ консумативни центрове, все по-широко пласиране.

При тава ние бихме имали интересъ да следимъ отъ много близко онова, което вършатъ нашитъ съседи въ техническо и търговско отношение, а и въ културата на тѣхнитъ сортови грозда, за да видимъ какво биха дали нѣкои отъ тѣхъ въ нашата страна“.

А ний въ България какво правимъ!

Виното за старитъ е като млѣкото за децата.

Фр. пословица

Вино дайте на бледитъ лица.

Платонъ.

СВОВОДНА ТРИБУНА.

Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ
инж. агрономъ.

Да се узакони ли искусствено подсилване на вината у насъ?

Въ свръска съ закона за износа на вината, на сцената се открива за разрешаване въпроса за подсилването по принципъ, изобщо на вината у насъ съ захаръ или спиртъ. Въпросътъ за подсилването на вината у насъ е една голѣма народностопанска проблема, отъ чието разрешение ще зависи отъ една страна характерната насока на българското винено производство и отъ друга—стопанско-икономическата роля на лозовата култура въ българското земледѣлско стопанство. Нашитѣ общественици сж длъжни въ своята аграрна политика да се вгледатъ по дълбоко въ стопанско-икономическитѣ процеси, въ които се изразява развоя на българското земледѣлско стопанство. И наистина при единъ внимателенъ стопанско икономически анализъ въ устройството на българското земледѣлско стопанство, въ релефни линии изпъква голѣмото значение на лозарството като поминъченъ отрасълъ, когато лозовата култура е повикана като ценно културно средство за използване беднитѣ баирски склонове и бърда въ страната, където чистото земледѣлие не може да се реншира. Този е единствения здравъ теренъ за малка България, върху когото трѣбва да легнатъ всички проекти за трасиране пѣтищата къмъ стопанско-икономическо преуспѣване на българското лозарство. И когато намѣсата на държавата ще бѣде необходима както за правилната насока на народното производство, така и при грижитѣ за откриване и подхранване на вътрешни и външни пазари, голѣмъ общественъ дългъ се налага да се има винаги предъ очи това именно стопанско-икономическо призвание на лозовата култура у насъ. Нека не се забравя, че на международната стопанска борса, за която тъй горещо бленуваме, се явяватъ като конкуренти, голѣми производители като Франция, Италия, Испания, Гърция и др.; че свободния пазаръ въ чужбина е игривъ и непостояненъ, и лозата е една многогодишна култура, която въ своето просъществуване поглѣща голѣмъ стопански капиталъ, че физиономията на културната стопанска система не може да се смѣнява по капризитѣ на пазаря така бързо и често, безъ да се докарва бедствени стопанско икономически кризи и катастрофи.

Въ първоначалнитѣ насоки на Българскиятъ експортъ се сѣзира една аномалия. И наистина, тогазъ когато логически очаквахме да видимъ отъ страна на експортьоритѣ единъ стремежъ къмъ най-доброкачественитѣ български вина съ естествено високъ алкохоленъ градусъ, ние виждаме едно обратно по-

ложение. Нѣкой експортѣри търсиха само слаби, мѣтнѣ, дори явно болни вина, въ които се прокарвахъ голѣми количества индустриаленъ спиртъ и ракий. Въ такъвъ износъ се съзираше по скоро явната тенденция да се печелятъ пари отъ безмитното и безакцизно изнасяне на алкохолъ и алкохолни материали, отъ колкото да се създаде отдушникъ за пласиране на българското винено производство. Въ такъвъ случай по добре е тогава да се разреши направо безмитно и безакцизно изнасяне на спиртъ и ракий, като олнокачественитѣ и болни вина поне се изваряватъ въ страната. Износътъ на долнокачествени и болни български вина и то въ началото на нашата експортна кариера — е по скоро пакостенъ, защото убива въ чужбина престижа на българското винено производство. Нека не се забравя, че България тепърва излиза конкурентка на нѣкои чужда пазари, че нѣкой отъ голѣмитѣ търговски компании могатъ да се почувствуватъ особено засегнати отъ появата на българското производство на извѣстенъ пазаръ и като така да проявятъ системни задкулисни маниери за да компрометиратъ българскитѣ вина въ чужбина. Една осторожностъ, прочие, въ това отношение е повече отъ необходима. Държавата ще трѣбва да направи всички улеснения и даде особни привилегии само на ония експортѣри, които ще изнесътъ доброкачествени български вина; да се насърчатъ износители, които покрай своитѣ интереси, ще защищаватъ и интереситѣ на нацията ни, ще реномиратъ качествата на българскитѣ вина.

Въпросътъ за подсилването на вината, особено въ страната, съ захаръ или алкохолъ не е само енологически, който засега само винарската изба, винарската наука и техника; за българскитѣ условия той е главно стопанско икономически. За неговото разрѣшение ще трѣбва да бжде сезиранъ най-сериозно българскиятъ парламентъ. Едно повърхостно поглеждане на нещата и прибързано разрѣшение би имало гибелно послѣдствие за българското лозарство, което е повикано тепърва да играе капитална роля за стопанското преуспѣване и икономическото издигане на земеделска България.

Нѣкой отъ нашитѣ агрономи-специалисти пождеждатъ въпроса само презъ кристалнитѣ очила на винарската наука и го разглеждатъ като такъвъ който засѣга главно принципитѣ на научната винарска техника, кждѣто подсилването, било съ захаръ или съ спиртъ, е единъ обикновенъ манипулационенъ процесъ. И като така, въпроса за подсилването е почти разрешенъ. Не остава, освенъ да видимъ, казватъ смѣло тѣ, какъ е днесъ този въпросъ разрешенъ въ другитѣ държави, по напреднали отъ насъ страни — напр. въ Франция, всесвѣтската производителка и учителка по лозарство-винарство. *И понеже въпроса за подсилване на вината тамъ е разрешенъ по принципъ, не остава освенъ да възприемемъ най-последното, най-новото тѣхно становище и да го дадемъ въ ржцетѣ на нашия законодатель.*

Да се разсждава така, значи да подчертаемъ за лишень пжтъ засѣдналия се недѣгъ у насъ да сме винаги буквални имитатори и слѣпи безогледни подражатели на живота на хората; да сме неспособни, за най-елементаренъ самостоенъ критически анализъ на стопанския животъ за да почерпимъ поука и предотвратимъ нещастията и незгодитѣ които другитѣ преживѣватъ. *Но, не! Възобновяването на българското лозарство следъ опустошенията е днесъ въ критическия етапъ на своето развитие.* Днесъ, повече отъ всѣкога, повелителенъ дългъ, зове всички радатели за стопанското преуспяване на България, да проучатъ основно стопанско икономическитѣ процеси които сж еволюирали, въ лозарска Франция, като се започне съ изникването на филоксерната криза и се стигне до днешното положение. И когато чловѣкъ се вгледа въ културниятъ и икономически характеръ на лозовитѣ плантации и виненото производство тамъ; когато се направи една строга преценка и равномѣтка на наложенитѣ законодателни положения; когато се вникне въ кипежа на бушуващитѣ стопанско-икономически кризи въ недрата на една велика държава като Франция съ международна финансова и политическа тежестъ и традиционни пазари; когато се проследи основно създамата се тамъ около този щекотливъ въпросъ въ продължение на последнитѣ 20—25 години литература, гдето бие въ очи при пълно безпристрастие мнението на плеада авторитетни учени лозари и икономисти — *ще се види ясно какво престѣпление би се извършило спрѣмо общественитѣ поминъчни интереси на българското лозарство на българското народно стопанство, ако законодателя принципиално отвори вратитѣ за изкуствено подсилване на вината у насъ съ захаръ и спиртъ.*

Днесъ когато въ България сж възбновени едва ли още половината отъ преди филоксернитѣ пространства; когато ни предстои голѣма строителна работа; когато българското винарство е на пжтъ тепърва да се модернизира и процъвтєва повелителенъ дългъ се налага на всички милєущи за родния стопански поминъкъ — *да почерпятъ поука отъ всички гибелни грешки които преживѣ и преживѣва велика Франция.*

Колегата Н. Недѣлчевъ въ статията си печатана въ кн. III т. г. наистина загатва за тая опасностъ, *но когато човѣкъ прочете предшествуващата му статия печатана въ кн. II гдето, той така въ подробности и настоятелно разглежда въпроса, ясно се вижда, какво той е горещъ превърженикъ на подсилването.*

„Закона за облагането съ акцизъ отъ 19.XI 1918 година“, казва той въ статията си, даваше право на всѣки лозаръ да подсилва съ захаръ, но тогава на никому не дойде на ума да протестира и да иска премахването му и слава Богу нашитѣ вина се приемаха на чуждитѣ пазари съ довѣрие“. Това твърдение на г. Недѣлчевъ, *но отговаря на истината, защото: преди всичко на чуждия пазаръ ние излизаме*

едва отъ една две години насамъ и тепърва има да вкуваме отъ сладоститѣ на подсилването дадено на експортъоритѣ, ако разбира се закона остане въ сегашния си видъ и

2) Ако колегата е билъ за подсилването и самъ лично не я протестиралъ предъ постановленията на въпросниятъ законъ за акциза, всички лозарски конгреси отъ 1912 год. до последния 1928 година сж се обявили съ грамадно болшинство най-категорически противъ подсилването.

Въ подкрѣпа на тезата си г. Недѣлчевъ по нататѣкъ продължава :

„Подсилването съ захаръ е ли фалшификация?“ Заблуждение е, казва той да се смѣта, че подсилването съ захаръ е фалшификация . . .“, и въ подкрѣпа цитира мнението на французския химикъ-енологъ V. Sebastian отъ книгата му „Le sucragé des Vins“ публикувана 1903 година. „Подсилването съ захаръ е едно легално срѣдство за подобрене качеството на виното, тъй като обикновената захаръ ферментира и дава сжщитѣ продукти, каквито даватъ гроздовитѣ захари а именно, спиртъ, глицеринъ, янтърна киселина и др. и т. н....

Действително когато се разглежда въпроса отъ гледна точка на научната винарска техника — съ подсилването наистина се дава възможность да се поправятъ и използватъ слабитѣ на захаръ грозда, да се подобри вкуса и състава на слабитѣ вина и се подигури тѣхното съхранение. Но г. Недѣлчевъ цитира само пасажии, които сж въ подкрепа на тезата за подсилване, той трѣбваше да цитира по долу и опасенията на сжщиятъ V. Sebastian въ сжщата книга отъ злоупотребата съ захарьта. — Та на друго мѣсто, четемъ :

„ . . . Но като отстранимъ изключителнитѣ случаи, трѣбва да се признае казва V. Sebastian, че французското лозарство днесъ е на пѣтъ къмъ естествено надпроизводство. Прочие, подсилването съ захаръ ще докара искусствено увеличение на това производство. А това е достатѣчно за да смѣтнемъ подсилването съ захаръ като пагубно за бъдещето на лозарството“ (стр. 6 отъ книгата Le Sucrage des Vins).

„ . . . Отваряйки вратитѣ на подсилването съ захаръ, надъ бъдащитѣ реколти се остава да виси единъ опасенъ рискъ“. (стр. 7 отъ книгата, Le Sucrage des Vins).

И наистина не сж ли благотворнитѣ ефекти на подсилването, които докараха днешното фактическо положение когато въ Франция има грамадни количества долнокачествени грозда и надъ 1 милиардъ литри вино съ 7—8° градуса алкохолна сила? И не се ли проявява флагрантно кжсогледство, когато на българския законодател се сочи днешното юридическо становище въ Франция, когато въ свойтѣ съждения за нововъведения и изменения на юридическитѣ статuti, законодателя тамъ е длѣженъ да държи смѣтка за създалото се вече стопанско-икономическо състояние на лозарството въ страната.

Съ узаконяване подсилването на вината у производители и търговци у насъ — съ захаръ и спиртъ — ще се извърши едно голѣмо престѣпление спрѣмо истинскитѣ народно-стопански интереси, защото съзнателно ще се отклони развоя на лозарството отъ естественитѣ, нормалнитѣ стопанско-икономически пѣтища. Стопанския животъ на Франция красноречиво изнася тази истина. Съ подсилването, което и въ Франция въ началото ставаше съ широка рѣжа, бързо се слезе отъ беднитѣ баирски терени въ богатитѣ почви на полето като лакомо се прилагаха и високитѣ кордонни резидби, гдето се търсеше главно количеството, като не се държеше за $\frac{0}{10}$ съдържание на захарѣта на гроздето, тъй като многобройнитѣ захарни фабрики наваксваха недостигътъ. На сцената се явиха и директнитѣ сортове, чийто разпространители заливаха страната, съ ламтежъ за все по-голѣмо производство на декарь *Въ това отношение една голѣма заслуга иматъ всички радетели противници на директнитѣ сортове у насъ, които съ голѣми усилия едвамъ успѣха да се противопоставятъ на тази опасна вълна, която щеше да залѣе и малката България.*

Всичкия този главоломнѣ набѣгъ е фактическата причина, която бързо докара въ Франция едно ненормално надпроизводство, което сюрпризира съществуящитѣ пазарни условия тамъ. Не се мина много време и трезви гласове почнаха да надаватъ тревога, но беше вече късно, поврата назадъ бе почти невъзможенъ. И зачестиха тамъ кога по остри, кога по меки лозарски кризи. *И виждаме тамъ отъ 15—20 години насамъ авторитетни учени лозари и икономисти високо да прокламиратъ злото и да посочватъ като радикално средство изкореняването на пространнитѣ лозови плантации въ полетата на Франция гдето се получаватъ огромнитѣ долнокачествени реколти, която зациментираха нуждата отъ подсилване съ захаръ и спиртъ. И ако това доброволно не стане напр. казва умниятъ французски лозаръ D-r P. Cazeau тежкитѣ лозарски кризи на бждащето ще го наложатъ и златната жетва ще трѣбва да замѣсти постепенно всички лозя неблагоразумно засадени въ богатитѣ почви за пшеница. Това ще стане казва той, защото стопанско-икономическитѣ принципи, командуватъ по смѣлс отъ недѣгаво скѣрпенъ законъ на парламента.*

Ами не сме ли съврѣмenniци, когато на времето трезви български държавници, за да спасятъ тютюневото производство отъ задъненитѣ пѣтища на стопанскитѣ кризи — съ законъ бѣха опредѣлили райони за засаждане съ тютюневата култура? Не се ли изрично забраняваше тогава засаждането на тютюна по низкитѣ богати почви, които даватъ голѣмо производство но долнокачественъ тютюнъ, какъвто въ послѣдствие компрометира българскитѣ пазари? *И ссга, когато ни предстои, да подемемъ наново залѣсяването съ лозя на незасаденитѣ още баирски склонове, не се ли налага по-ревностно отъ всѣкога,*

*активната намѣса на държавата въ закрилата на народо-
стопанскитѣ ни интереси, като строго забрани подсилването
съ захаръ и спиртъ на българскитѣ вина?*

Само тогава лозовата култура не ще изневѣри на естест-
веното свое призвание, когато земледѣлца-стопанинъ ще вижда
въ нейното лице разумното допълняне стопанскитѣ качества на
различнитѣ земледѣлски култури.

Страхътъ отъ мрачното бъдаще което се рисува е сто-
кратно по голѣмъ, като се иматъ предъ очи грубитѣ български
нрави и съвършенното отсъствие у насъ на организиранъ кон-
тролъ на вината при което положение съ захаръта се манипу-
лира въ безконтролни дози. Това явно окуражава спекулата и
днесъ ясно се съзира вече у насъ тенденцията за надпроизвод-
ство на декарь. Не само чуждитѣ но и мѣстнитѣ търговци пред-
почитатъ да закупватъ евтини макаръ и недоброкачествени гро-
зда и така подбиватъ цѣнитѣ на хубавитѣ такива, имайки на
разположение фабричната захаръ, чийто алкохолень градусъ тѣ
иматъ у насъ по 40—50 ст. Съ узаконяване употреблението
на фабричната захаръ за подсилване мжстѣща на слабитѣ
грозда държавата демонстративно тласка развоя на бъл-
гарското лозарство въ полето, защото отъ една страна явно
поощрява ненормалното надпроизводство на декарь и отъ
друга убива свършено естественото преимущество на бедни-
тѣ байрски склонове — високия процентъ гроздова захаръ.
При слабото производство на декарь, надеждата която крепи
лозаритѣ въ истинскитѣ лозарски райони, гдето обикновено
почвитѣ сж по бедни — е голѣмия процентъ захаръ. Когато ще
се узакони искусствено подсилване на гроздовата мжстъ съ
фабрична захаръ, тази надежда се изпарява, тя става фиктивна.
Желанието да се култивиратъ беднитѣ байрски почви, за да се
получатъ доброкачествени грозда съ голѣмъ процентъ скѣпо
гроздова захаръ—систематически ще изчезне, при наличността
на по ефтината фабрична захаръ, която при биологическитѣ и
химически процеси, които се разиграватъ при винената фермен-
тация дава сжщитѣ резултати, както и гроздовата захаръ. Ло-
заята по беднитѣ байрски почви, които даватъ най-доброкачест-
вени грозда, гсрдостъта на бъдащето винено производство, про-
чие, ще бъда въ постепенно изоставени като нерентабилни и
лозарството ще почне да печели почва въ полето за смѣтка на
житнитѣ растения и фуражнитѣ култури.

Нуждно ли е подсилването на вината у насъ?

Когато човѣкъ хвърли погледъ върху най-разнообразнитѣ
публикувани анализи на нормални вина отъ опитни станции,
санитарната дирекция и разнитѣ лабораторий въ страната, въ
единъ периодъ отъ последнитѣ 15 години напимѣръ, констати-
ра се че грамадното болшинство около 95% отъ вината изобщо
у насъ сж съ алкохолна сила 10.5 до 13.5 градуса.

Ако нашитѣ вина нѣкъде чувствуватъ нужда отъ извѣс-
тенъ корективъ за да се заздрави тѣхния съставъ, то е недо-

статъчната въ много случай киселинност. Та именно тази недостатъчна киселинност на нашитѣ вина не говори ли красноречиво че почвенитѣ и климатически условия както и виненитѣ сортове грозда въ България сж такива, че захаръта не липсва у насъ, и че винаги почти захарността на гроздето се развива за смѣтка на киселинността. Наистина въ много мѣстности и райони ще трѣбва отъ всички страни да се поведе една системна и упорита работа за приучване населението да не бърза съ гроздобера а да чака възможната максимална зрѣлост.

Каква иужда иматъ тогава българснивъ вина отъ подсилване? Или трѣбва винаги автоматично да подражаваме?

За процвѣтяване на българското винено производство далечъ не е нужно сътрудничеството на захарнитѣ захарнитѣ фабрики; напротивъ тѣхното сътрудничество може да го разсипе преди още да сме го видели модернизирано.

Ще се повдигне може би въпроса за случай на ненормални години.

Азъ винарствувамъ отъ 19 години. Презъ този периодъ врѣме преживѣхме и силно пероносперни и градоносни години. Никога, обаче, захаръта на нашитѣ вина не е падала до степенъ, че алкохолниятъ градусъ на полученото вино да е билъ недостатъченъ за неговото съхраняване и преработка. При ненормални години ще имаме може би по слаби на захаръ грозда, по слаби на спиртъ вина, обаче, българскитѣ сортове грозда, почвенитѣ и климатически условия въ страната днесъ и вчера сж такива и въ крайно изключителни единични случай полученитѣ вина да сж съ алкохолна сила подъ 10 градуса.

Въ своитѣ заключения азъ не ще държа смѣтка за положението на единични лозари, които напоследъкъ въ ламтежа си за голѣмо производство се нахвърлиха въ нискитѣ влажни почви и изоставиха традиционната чепова резитба.

Но дори да допуснемъ нѣкъде изключително пострадала реколта — тогава нека да се използва купажа на вината, да се използватъ и най-обикновенитѣ открити ракиени казани за да посгъсти разредената гроздова мѣст. Нашата мѣстна консумация е така широка, че вкуса на прегорѣло надали би билъ пречка за пласиранело на такива вина, стига всички други тѣхни качества да бждатъ безъ недостатъкъ. А когато българското винарство ще се издигне до положението да се създадатъ у насъ специални марки и типове качества и луксозни вина и ще се яви нужда отъ подържане единъ постояненъ съставъ или създаване на специаленъ такъвъ, то модерната техника ни дава на разположение единъ съвършенъ продуктъ на лозата какъвто е концентрираната гроздова мѣст.

Доста се е заблуждавало и съ въпроса за съхранението на вината.

Днесъ и утрѣ не отъ подсилване се нуждае българското винарство за своето процвѣтяване, а сж нуждни модерни и рационални инсталации; нуждни сж главно интелегентни винари, които да

умѣятъ да използватъ богатитѣ на захаръ български винени сортове грозда. Българското винено производство и винения пазаръ чувствуватъ неотложна нужда именно отъ единъ строгъ законъ за вината, който да закриля производството на скжпата гроздова захаръ отъ гибелнитѣ похищения на захарнитѣ и спиртни фабрики.

Бесспорно, че въ страната ще имаме на нѣкои мѣста и по слаби на захаръ грозда, отъ тѣхъ ще се получатъ и по слаби на алкохолъ вина. Тѣ трѣбва да излизатъ на пазаря въ естествения си видъ и да се харчатъ сравнително по евтино.

Прочие, върховнитѣ народостопански интереси налагатъ безусловната забрана на изкуственото подсилване на виненото производство въ страната. За стимулиране на износа, държавата може да създаде съблазнителни премии на износителитѣ само на доброкачествени вина като на последнитѣ се позволи подсилване на износния пунктъ, само съ алкохолъ и то максимумъ съ 3 градуса.

СЪЮЗНИ, ДРУЖЕСТВЕНИ И КООПЕРАТИВНИ.

Съюзни.

Постоянното присѣствие на Българския лозарски съюзъ предъ видъ на предстоящия IX лозарски конгресъ на 27 и 28 I—1929 г. въ София подканя всички лозарски дружества и винарски кооперации членове на Съюза да изпълнятъ *чл. чл. 9 и 10 отъ устава* като изпратятъ въ съюза преписъ отъ протокола на годишното си събрание, отчетъ за състоянието и дейността си и при списъкъ на членоветѣ съ обозначение декаритѣ на лозята имъ *да изпратятъ най-късно до 15 декемврий т. г. членския вносъ по 2 лева на всѣки декаръ лозе.*

Необходимо е да свикатъ общи събрания за събиране на чл. вносъ и подготовка за конгреса.

[Постѣпили членски вносъ и помощи.

	Преносъ отъ кн. IV	29,083 лв.
	Преносъ отъ кн. VI	80 лв.
Г. Илиевъ и Н. Костадиновъ, с. Бановица (Берков.)		20 лв.
Петъръ М. Карпузовъ, Бѣлово (Пазарджишко)		30 лв.
Никола Савовъ, с. Покиловци		10 лв.
Иванъ Томовъ, с. Покиловци		20 лв.

Всичко . 29,243 лв.

Кооперативни.

Плѣвенската Лоз. Винарска кооперация „Плѣвенска гъзма“ е свикала членоветѣ си на редовно годишно събрание на 18

ноемврий съ печатано изложение, отъ което даваме извлечения:

„Отчетната 1927/28 г., която обхваща времето отъ 1. IX. 1927 г. до 31 VIII 1928 година, заедно съ баланса и смѣтката Загуби и Печалби за сжщата отчетна година.

Има следнитѣ резултати:

1) Отъ реколтата за 1927 г., въ кооперативната изба е внесено 315,626 кгр. грозде отъ кооператоритѣ, отъ което е добито 208,698 литри вино и 106,900 литри джибра. Отъ тази джибра 25,000 литри е унищожена отъ акцизнитѣ власти, като пресувана и негодна за изваряване, а останалото количество е изварено.

Отъ изварената джибра е добито 10,629 лит. ракия.

На 31 VIII. 1928 г., е останало на лице не продадено: Вино 2689 литри, ракия 142 л., оцетъ 650 литри.

Другото количество е продадено и съгласно спомагателната книга „Производство“, кждето е отбелѣзано подробно кому и по каква цена е продадено, е добитъ следния резултатъ:

а) Добитото отъ вино	лв. 1,617,510
б) „ „ ракия	лв. 272,525.65
в) „ „ оцетъ	лв. 6,600

Общо добито отъ производ, лв. 1,896,635.65

Отъ тази сума, завѣрени сж смѣткитѣ на кооператоритѣ за внесеното грозде съ лв. 1,426,598

Стойностъ на 7500 л. старо вино - остатъкъ отъ 1926/27 г. лв. 83,430

Разноски по изваряване на джибри-тѣ лв. 18,452=1,528,480

Остатъкъ печалба за 1927/28 г. лв. 368,155.65

Понеже тази сума е недостатъчна да покрие акциза и общитѣ разходи на кооперацията за отчетната 1927/28 г., то съгласно решението на управ. съветъ отъ 24 августъ т. г. протоколъ № 54, точка 4, алинея 3, основано на чл. 65 отъ устава на кооперацията, взе се отъ неизплатенитѣ 20 на сто на кооператоритѣ за производството имъ отъ 1927 г. — лева 142,922 и по този начинъ, дохода на кооперацията стана лева 511,077.65, отъ която сума се погаси разхода, както следва:

1. Акцизъ	лева 212,590
2. Лихви	113,057.25
3. Заплати и възнагражд.	63,628.—
4. Канцеларски, дърва, гербъ	35,851.30
5. Наемъ	9,372.—
6. Командировки	12,684.—
7. Застраховки	5,696.—
8. Надници	21,847.—
9. Разни, навло и превозъ	22,116.—
10. Поправка на бѣчи, помпи	14,257.—

511,077.65

Кооперацията е имала презъ отчетната 1927/28 год. 509 операции по счетоводството на обща сума лева 19,009,984 09. Миналата отчетна 1926/27 год., е имало 315 операции на обща сума лева 8,433,695 99.

Презъ 1927/28 гп. оборота се е увеличилъ съ 10,576,287 10 лева — повече отъ сто на сто.

Кооперацията ни, презъ отчетната 1927/28 г. е имала 127 члена съ 820 дѣлове. До 31. VIII. 928 г. сж приети още 27 члена съ 152 дѣла, така че на 31. VIII. 928 г. числото на членовеѣ е достигнало 151 души, съ 972 души, плюсь 55 новозаписани дѣлове отъ стари членове, или всичко на 31 VIII. 1927 г. кооперацията има 1027 дѣла. Заявления за постъпване на нови членове постоянно се подаватъ, а това показва, че тя е стъпила на здрава почва и правилно се развива. Не ще бжде далечъ деньтъ, когато тя ще обедини почти всички лозари въ градътъ, особено дребнитъ — и съ това ще стане единъ мощенъ факторъ въ полето на лозарството и винарството.

Извлечение отъ отчета на лозаро-винарската кооперация „Мискетъ“, гр. Ямболъ.

Отъ реколта 1927 г. въ кооперацията е внесено отъ 221 кооператори 474,990 кгр. грозде при захарностъ 21, отъ което е получено 137,785 литри бѣло вино, 151,682 черно вино и 18,121 ракия или при рандеманъ 61% и то следъ като сж избистрени.

Заслужава да се отбележи на това мѣсто едно твърде важно явление изъ живота на кооперацията ни. То е голѣмият пласиментъ на вината и ракиитъ ни на нашия пазаръ. Миналата година, когато отъ 130,000 литри вино можахме да пласираме на нашия пазаръ едва 35,000, а 95,000 изнесохме за Виена, то тази години, до края на отчетната година, е пласирано 220,000 литри въ Ямболъ, Елхово и София.

За странство тази година не можахме да изнесемъ вина по едничката причина, че ценитъ, които имъ се оферираха, имъ се виждаха високи, когато тукъ продаваме между 11.50—14 лв.

Въ изпълнение решението на общото събрание, отъ Българската земледѣлска банка се сключиха два заема въ размѣръ 1,200,000 лева — 700,000 срещу ипотека на сградата и 500,000 срещу залогъ на инвентара.

Сдружението е основано на 9. II 1924 г.

Има откритъ кредитъ предъ Ямболската популярна банка 1,200,000 лева личенъ и 1,000,000 лева варантъ вино и предъ Бѣлг. земл. банка 700,000 ипотека зданието и 700,000 лева залогъ инвентара.

На 31 августъ 1927 год. сдружението имаше 130 членове.

На 31 августъ 1928 гсд. сдружението има 220 членове.

Презъ мин. 1926/27 г. сж извършени 426 операции 9,121,500 05

Презъ отч. 1927/28 г. сж „ 1141 „ 31,340,449 30

Или въ повече сж извършени 715 операции 22,218,949 25

На 1. IX. 1927 г. отъ реколта 1926 вино, ракия и др.	173,497
Постъпило отъ реколта 1927 г.	2,787,559
	2,961,056
До 1. IX. 1928 год. продадено вино, ракия и др.	3,245,034
На лице вино, ракия и др.	895,722
	4,140,756
Разлика надъ временната оценка отъ реколта 1927 г.	1,179,700
Недвижими имоти, изба	2,181,686.60
Движими имоти — винарски сждове и др.	1,185,513.—
	3,367,199.60
Дѣлове въ Ямболската популярна банка	20,000.—
Къмъ 31. VIII. 1927 г. дѣловъ капиталъ	332,350.—
А къмъ 31. VIII. 1928 г.	559,660.—
Къмъ 31. VIII. 1927 г. коопер. е имала фондове	6,720.—
А къмъ 31. VIII. 1928 г.	38,760 —

При изложението на смѣтките се види, че отъ преработката на гроздето отъ тази годишната реколта се реализира една разлика отъ 1 179,700 надъ временната оценка, която се погълна отъ акцизъ 476,295 л. и лихви 414,330 л., производства. разноски и се посегна по 40 ст. на кгр. за покриване на разходите.

Истината по модерните изби.

Въ брой 4 отъ т. м. въ Бюлитина на Лозаро-овощарското информационно бюро — Плѣвненъ е помѣстена статията „Модерни изби“ отъ инженеръ-агронома Ив. Добревъ, съ която е искалъ да изнесе същинското положение на сега съществуващите въ България лозаро-винарски кооперации и какви мѣрки трѣбва да вземе държавата за тяхното подобрене, за да могатъ тѣ да отговарятъ действително на предназначението си. Идеята много хубава и статията би била много полезна за нашето лозарство — винарство, ако се изнесеше съ нуждната внимателностъ и безъ тенденция. За голѣмо съжаление, обаче слѣдъ хубавото заглавие на статията, слѣдва пристрастно и тенденциозно съдържание. Споредъ Г-нъ Добрева „Кооперативната изба“ въ гр. Ст.-Загора била примѣръ на голѣмо невежество. Нейния планъ, казва той, отъ гледна точка на винарство представлява голѣма аномалия и пр.“. Чудно ми е какъ и защо е писалъ това г-нъ Добревъ, когато той знае, че кооперация „Лоза“, преди да приеме този планъ е сондирала почти всички български специалисти винари включително и него и ги е молила да ѝ помогнатъ въ изработването на такъвъ. За най-цѣлесъобразно, кооперацията намѣри да обяви за горната своя нужда конкурсъ, за успѣха на когото прѣдложи доста голѣми прѣмии. На конкурса бѣха представени проекто-планове, които не се удобриха отъ журито. въ което влизаха главния инспекторъ по лозарството отъ Мини-

стерството на Земледѣлието, главния архитектъ на Б. З. Банка, специалиста лозарь-винарь при Ст.-Загорската Земледѣлческа катедра и Ст.-Загорския Гр. инженеръ. При това положение кооперацията, следъ като откупи два проекто-плана отъ прѣдставенитѣ на конкурса възложи на архитекта при З. Банка, заедно съ главния инспекторъ по лозарството при Министерството и единъ специалистъ винарь — да приготвятъ единъ планъ, чието изпълнение да може да се реализира на части за въ бъдаще — постепенно съ разрастването на нуждитѣ на кооперацията. Такъвъ тѣ приготвиха и отъ него днесъ е резлизирана само $\frac{1}{6}$ часть. Тази реализирана часть отъ цѣлиятъ проектъ на кооперативната изба Г-нъ Добревъ сочи като „Примѣръ на голѣмо невежество“.

По нататъкъ г. Добревъ дискредитира Старо-Загорската и Сухиндолската кооперации, които рекламира, че отивали къмъ неизбежна пропастъ и затова първи сж сключили договоръ съ Клаинъ и Брандълъ за продажба на произведенията си. Твърденията на г. Добревъ, респективно за Старо-Загорската кооперативна изба сж крайно несериозни, защото всѣки който добре познава устройството, организацията и икономическото състояние на Старо-Загорската кооперативна изба, ще излѣзе съ недвусмисленно заключение, че по-скоро г-нъ Добревъ страда отъ мания за голѣма компетентностъ.

За да се види истината давамъ на кратко и въ цифри сжщинското положение на Старо-Загорската кооперация „Лоза“.

години	членове	дѣловъ капиталъ	преработено грозде
1924	46	215,000 лв.	205,896 кгр.
1925	103	278,000 лв.	310,995 кгр.
1926	108	832,000 лв.	593,157 кгр.
1927	106	1156,000 лв.	402,000 кгр.
1928	112	1156,000 лв.	480,000 кгр.
Фондове		156,000 лв.	недвижими имоти (изба)

за 1,683,934 лв. Инвентаръ (бъчви 550,000 и др.) за 1,447,960 л.

Къмъ това трѣба да прибавя, че отъ всички други лозаровинарски кооперации, тя е изнесла най-много вино за странство отъ реколтитѣ 1926 и 1927 год. и виждайки голѣмата полза отъ износа на вино, както за себе си, тъй и общо за лозарството въ страната ни, тя направи най-голѣмия авансъ на голѣмата винарска кжща за износъ на вина Клаинъ и Брандълъ, за продажбата на всичкото си производство, въ видъ на грозде или вино. Зтова тя сключи договоръ първа заедно съ Сухиндолската. За нейнитѣ здрави отопанско-икономически устои, обаче, най-добре свидѣлствуватъ неуборимитѣ факти, че въпрѣки много слабата тая годишна реколта кооперацията събра пакъ кръгло 500,000 кгр. грозде безъ помощта на Клаинъ и Брандълъ и не си даде производството на сжщата по предложенитѣ и ниски цени. За неизлишно считамъ да добавя при това, че прѣдставителитѣ на Клаинъ и Брандълъ не веднажъ ми подчертахъ, че

най-доволни сж останали отъ качествата на вината на Ст.-Загорската кооперация особено отъ реколтата 1927 година.

Изнасямъ тия факти, за да си види истината. Това поведение може да е простимо за нѣкои неотговорни лица но за автори, като Добревъ, който е държавенъ агрономъ и пише въ субсидирано отъ държавата бюлетинъ е пакостно за народното лозарство и визиранити кооперативни изби.

Ст. Загора, 6 XI 1928 год.

К. Стефановъ.

Прѣдседателъ на Стар. загорската кооперация „Лоза„

Навѣрно е печатна грѣшка твърдението въ статията „Единъ не добре оцененъ сортъ“ въ бр. 5 въ бюлетина на Лозаро-овощ. информационно бюро — Плѣвненъ, че *Димята* давалъ срѣдно 1000—1500 кгр. грозде, а имало случай въ Плѣвненъ да е *получено 3000 кгр.* на декаръ и тая година въпреки сушата получено било 2000 на декаръ. Това е невѣрно, още повече какъто става дума въ случая за десертно грозде за износъ. Димята е родовитъ сортъ и е за предпочитане предъ Афузъ-Али и резекията, защото дава и добро вино, но въ никой случай небива да се очаква повече грозде за десертъ отъ 500—800 кгр. на декаръ. Канимъ „Бюлетина“ да поправи грѣшката си, защото вмѣсто да изпиши вежди на лозаритѣ ще имъ извади очитѣ, особено предъ финансовитѣ власти.

Редакцията.

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ.

Въпросъ 10. Молимъ съобщете ни отъ коя фирма можемъ да си доставимъ препоръчанитѣ препарати въ статията: „Единъ начинъ за запазване въ пресно състояние на гроздето отъ Chr. Bertram въ кн. 7 стр. 166.

Ст.-Загора.

Азмановъ.

Отговоръ. Въпроснитѣ препарати прахъ за плодетѣ и глазура за гроздето редакцията изписа по 1 кгр. отъ фирмата: Bertram, Standal — Ruf 60 Deutschland, срѣщу 6 R. м. Заложиха се опити съ плодове и грозде отъ В. Стрибърни. Ще съобщимъ резултатитѣ по-късно въ списанието.

ХРОНИКА.

IX-тия редовен Лозарски конгрес ще се свика на 27 и 28 януарий 1929 год. в София. Дневният му ред и помещението гдето ще заседава ще се съобщат в кн. 10, която ще излезе в края на декември т. г.

Нови абомати за текущата 1928 год. не се приемат, защото всички книжки сж изчерпани.

Абомати за 1929 год. ще се записват след конгреса, който ще определи къде ще се издава списанието.

Най-късно до 15 декември т. г. всички дружества и кооперации трѣбва да издължат членския си вносъ за 1928 год. като изпратят на секретаря на съюза проф. Н. Недѣлченъ — София ул. Университетска № 1 по 2 лева на декаръ лозе притежавано отъ членоветѣ.

Ценитѣ на гроздата за вино сж били отъ 350 до 5 лв. кгр. а десертнитѣ отъ 6—7 лв. за Димята и 9—11 лв. за Афузъ-Али. Изнесени сж за странство около 120 вагона отъ по 5—6000 кгр

Насърчение износа на гроздето и плодоветѣ. За да се насърчи износа на прѣсно грозде и плодове, Дирекцията на желѣзницитѣ бѣ наредила, отъ 1 септември до края на годината всички вагони натоварени съ грозде и плодове, предназначени за износъ, да се таксуватъ по класъ XVIII, вмѣсто класъ XVII отъ сточната тарифа. По този начинъ се направи едно намаление отъ 25 на сто въ превознитѣ такси.

Клаинъ и Брандълъ — Виенска винарска къща не реализира сключенитѣ договори съ Ст. Загорската, Сухиндолската и др. коопер. изби, защото даде по-ниски цени за гроздето отъ текущитѣ пазарни цени.

Французина г. Мура закупи виненото производство на Плѣв. кооперативна изба.

Международенъ лозарски конгрес ще се състои идущата година на 8 септември в гр. Виена.

Вината тая година ще сж съ по-слабъ процентъ спиртъ — 10—12°, но ще сж по-здрави и напълно прѣврътли. Пазаря имъ е въ застои, но се очаква въ скоро време чужди фирми да закупятъ голѣми количества.

Цената имъ се движи за Северна България 7—9 лева, а за Южна България 9—11 лв. литѣра.

Ракитѣ поради лошата реколтата на сливитѣ е 70—80 ст. градуса.

Законопроекта за народното здраве е почти приетъ отъ комиситѣ, скоро ще се приеме и отъ камарата, безъ да се взематъ подъ внимание исканията на лозаритѣ. Така е щомъ лозаритѣ не подкрепватъ организацията си. Скоро ще се види колко пакостенъ ще е тоя законъ за лозарството.

За поземления данѣкъ въ Държавенъ в-къ, бр. 166 отъ 22 окт. т. г. сж публикувани новитѣ измѣнения въ закона, а именно:

Чл. 5 се измѣня така:

„Комисията като използва даннитѣ на земледѣлската статистика, сведенията, събрани отъ основнитѣ данѣчни книги и други и като вземе предъ видъ и необработваемитѣ ежегодно земи, мотивирано разхвърля облога на поземления данѣкъ по данѣчни околии, върху следнитѣ основания:

Числото на декаритѣ здрави лозя, въ всѣка околия, презъ предшествующата на облагането година, споредъ даннитѣ въ основнитѣ данѣчни книги, умножено съ срѣдното годишно производство отъ единъ декаръ въ левове, по пазарнитѣ цени за тритѣ предшествующи на облагането години.

Предвидения въ бюджета за текущата 1928/1929 г. поземленъ данѣкъ 350,000,000 лв., да се размѣне така: а) 320,000,000 лв. за земитѣ безъ лозята и горитѣ; б) 15,000,000 лева за лозята и в) 15,000,000 лева за горитѣ.

Първата третина отъ поземления данѣкъ за 1928/1929 год. да се събира доброволно безъ глоба за аедно съ втората третинка.